

Oponentský posudek na disertační práci Mgr. Jany Ernyeiové

„Vliv cizího jazyka na komunikaci v bilingvní výuce matematiky“

Autorka řeší ve své disertační práci velmi aktuální téma – problematiku bilingvní výuku matematiky na základní škole. Jak dokladuje v úvodní, teoretické části vychází z konceptu tzv. Content and Language Integrated Learning (CLIL). Na základě prostudování literárních pramenů byla schopna formulovat jasně teoretická východiska a současný stav problematiky. Z pohledu „jazykového“ se snaží rozlišit ve svém problému 3 složky – specifický jazyk matematiky, rodný jazyk žáka a cizí jazyk, jenž bude učitel i žák při bilingvní výuce užívat.

Protože jádrem práce byl experiment, snažila se autorka na něj co nejlépe připravit studiem dostupných metodických a didakticko-experimentálních materiálů. Pro experimentální část si pak vytyčila následující cíle formulované ve výzkumném záměru:

- „Jak se mně jako učiteli podaří vyučovat v cizím jazyce, jaký vliv bude mít cizí jazyk učitele na komunikaci?
- Jaké překážky v cizojazyčné výuce matematiky se objeví, jak se s nimi vypořádají žáci a jak učitel? Je možné určit jejich zdroj? Je možné jim předejít?
- Jak zvýšit vnímavost učitele vůči rušivým jevům a jak ho připravit na vhodné předcházení či řešení konfliktních situací.

Náplní experimentu byla vybraná vyučovací sekvence k tématu, jež lze charakterizovat jako „úvod do matematického chápání pravděpodobnosti“. Celkem proběhly dvě fáze. Velmi vhodně byl nejdříve proveden předexperiment. Zkušenosti z něho pak vedly k modifikaci postupu ve vlastním experimentu – a to jak časové, tak i ve vlastní struktuře. Metodicky byl experiment velmi dobře připraven. Vyučovací sekvence pokrývala 5 přesně specifikovaných aktivit žáků. Žáci byli v neustálém kontaktu s učitelem, užívali pracovních listů, komunikace byla zachycena formou audiozáznamu.

Byla získána data z konkrétních pokusů provedených podle stejné metodiky ve dvou britských, jedné německé a jedné české škole. Byly vyhodnoceny záznamy aktivit více než 40 žáků ve věku 10-16 let, pro něž jazyk výuky (němčina nebo angličtina) není rodným jazykem. Jejich značně rozdílná vybavenost cizím jazykem se ukázala velmi rušivým elementem pro průběh, ale i hodnocení experimentu. Někdy totiž „přehlušovala“ možnost sledovat a analyzovat jevy ostatní.

V šesté kapitole autorka vyhodnocuje cíle, které si položila ve výzkumném záměru. Odděluje hodnocení didakticko-matematické od analýzy jazykových aktivit jak učitele, tak žáků. V souhrnu se snaží podat doporučení pro učitele jak předejít rušivým jevům – interferencím – souvisejícím s výukou v cizím jazyce. Určitě předností předloženého výzkumu je autenticita a velká šíře záběru - dva cizí jazyky, tři země EU. Řada zkušeností je však až příliš osobních a těžko zobecnitelných – což autorka v závěru přiznává.

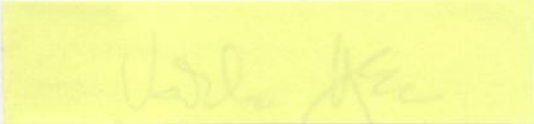
Je více možných pohledů jak hodnotit přínos disertační práce kolegyně J. Ernyeiové. Osobně se přikláním k myšlence, že jde o práci průkopnickou, která je hodna následování. Podařilo se realizovat v plné šíři konkrétní experiment bilingvní výuky matematiky ve dvou

jazycích, anglickém a německém, ve třech zemích EU – Velké Británii, Německu a České republice. Byla získána originální data – záznamy komunikace jednoho konkrétního učitele s žáky a mezi žáky, provedena jejich analýza a vyvozeny závěry a formulována některá konkrétní doporučení.

Předložená práce Mgr. Jany Ernyeiové **splňuje** podmínky kladené na doktorské disertační práce a proto ji **doporučuji k obhajobě**. Očekávám, že při vlastní ústní obhajobě se adeptka vyjádří navíc k následujícím dvěma otázkám, jež v práci explicitně neřeší:

- (1) *Jaké závěry je možno na základě jejího výzkumu vyvodit pro přípravu budoucích učitelů matematiky na pedagogických fakultách?*
- (2) *Jaké možnosti pro zefektivnění bilingvní výuky matematiky vidí pro využití multimediálních pomůcek jako jsou např. krátké videosekvence, audiomateriály apod.?*

V Českých Budějovicích, 7. května 2007

Doc. RNDr. Václav Nýdl, CSc.
Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity